

## Školní vzdělávací program školní družiny

Školní vzdělávací program pro školní družinu je dokumentem, který je součástí ŠVP základní školy, jejíž činnost vykonává Základní škola a mateřská škola Hovorčovice, Revoluční 903, 250 64 Hovorčovice, příspěvková organizace a vstupuje v platnost dnem **1. 9. 2015**, vydán pod č. j.: ZSH\_01b/2015/JHi/SM.

### 1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

**Název programu:** Školní vzdělávací program školní družiny „Svět plný barev“

**Předkladatel:**

Název školy: Základní škola a mateřská škola Hovorčovice, *příspěvková organizace*  
Adresa: Revoluční 903, 250 64 Hovorčovice  
Kontakty: www.skolahovorcovice.cz  
e-mail: družina@skolahovorcovice  
Ředitelka školy: Mgr. Jana Hirková  
Koordinátor ŠVP: Mgr. Ivana Šircová, odborná lektorka a metodik OSV  
Vedoucí ŠD: Marie Maximová

Právní forma: příspěvková organizace

IČ: 70999431

Red IZO: 600051561

**Zřizovatel**

Název: Obec Hovorčovice  
Adresa: Revoluční 33, 250 64 Hovorčovice  
Kontakty: tel. 283 933 123

**Platnost dokumentu od 1. září 2015**

**Aktualizace dne: 15. 8. 2016, 27. 10. 2016, 26. 8. 2022**

### 2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

**Silnými stránkami školy jsou zejména:**

- rodinné a vlné prostředí, ve kterém se děti dobře cítí
- každoroční odborné výcviky – plavecký, bruslení, apod.
- mimoškolní aktivity pro žáky naší školy – kroužky (hudební, sportovní, výtvarné, keramické)
- mimoškolní aktivity pro veřejnost – keramické kurzy a kroužky
- individuální logopedická péče pro potřebné žáky
- velmi dobrá spolupráce s odborníky
- bezbariérový přístup do přízemí budovy a bezbariérový pohyb v interiéru školy

### 3. PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ A UKONČOVÁNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Přihlašování do ŠD

Žák je do družiny přijatý na základě vyplněné přihlášky, potvrzení od zaměstnavatele obou rodičů a zápisního lístku s uvedením rozsahu docházky a způsobu odchodu žáka z družiny. O zařazení dětí do školní družiny rozhoduje ředitelka školy na základě vyplněných náležitostí v písemné přihlášce a splněných kritérií pro přijetí. Na docházku do školní družiny není právní

nárok. Činnost družiny je určena přednostně pro žáky 1. a 3. třídy základní školy obou pracujících rodičů.

#### Odhlášení ze ŠD

Odhlášení v písemné formě odevzdají zákonní zástupci vychovatelce.

#### Vyloučení ze ŠD

Při opakovaném porušování Vnitřního řádu školní družiny nebo v případě nevhodného chování a chování, kterým žák ohrožuje zdraví a bezpečnost sebe i ostatních, může být ze ŠD bez náhrady vyloučen.

Žáka nelze přihlásit do ŠD na dobu kratší než na celý školní rok.

### **4. PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SVP (speciálními vzdělávacími potřebami)**

Tito žáci jsou stejně tak jako ostatní žáci na základě platných kritérií přijímáni do školní družiny za dodržení předem nastavených podpurných opatření a podmínek, které jsou stanovené ve zprávě z PPP popř. SPC, a zároveň na základě zohlednění zájmu dítěte.

### **5. EKONOMICKÉ PODMÍNKY**

Provoz školní družiny je hrazen z kombinace těchto peněžních prostředků:

- 1) dotace MŠMT
- 2) příspěvek na provoz od zřizovatele
- 3) úplata zákonných zástupců, která je plně využita na provoz družiny.

### **6. CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ**

Školní družina má ve výchovně vzdělávacím programu naší školy velmi důležité postavení. Jejím obecným cílem je osobnostní a sociální rozvoj žáků, dále podpora zdraví dětí a zdravého životního stylu; činnosti v družině vyvažují a doplňují školní práci, umožní žákům fyzický pohyb a relaxaci a podporují jejich zájmy.

#### Koncepce aktivit ve školní družině:

- výchova výzvou a dobrodružstvím,
- pobyt a výchova v přírodě,
- environmentální výchova,
- společná práce na zahradě,
- venkovní sporty a hry,
- setkávání se s mužským vzorem a vedením ve výchově,
- různorodost činností,
- výlety do okolí a výjezdy do přírody.

Školní družina je nedílnou součástí školy a její výchovné a vzdělávací cíle jsou v souladu s výchovnými a vzdělávacími cíli školy; její výchovně - vzdělávací program se úzce prolíná s výchovně vzdělávacím programem jak přípravné třídy, tak celé základní školy.

Škola je zaměřena na rozvíjení osobnosti žáků, na poskytování vědomostí, dovedností a návyků, které žáci uplatní v praktickém životě. Naše školní družina nabízí zájmové vzdělávání formou zájmových, vzdělávacích a spontánních činností, formou odpočinku a relaxace, výchovy hrou, učením, individuální prací a motivačním projektem.

U žáků podporujeme citlivé vztahy k lidem, k přírodě, učíme je chránit si své zdraví, vedeme je k otevřené komunikaci, rozvíjíme schopnost spolupracovat a respektovat druhého. Chceme,

aby prostor školní družiny byl pro všechny příjemný a napomáhal vytvářet vhodné klima. Respektujeme individuální potřeby, schopnosti a dovednosti žáků.

Úkolem je posilovat a rozvíjet klíčové kompetence neboli schopnosti umět trávit volný čas, řešit problémy, kompetence komunikativní, sociální, občanské a pracovní. U žáků rozvíjíme jejich schopnosti rozhodování, hodnocení a sebehodnocení.

## **7. KLÍČOVÉ KOMPETENCE – INTEGROVANÉ VZDĚLÁVACÍ CÍLE**

V NAŠÍ ŠKOLNÍ DRUŽINĚ VYCHOVATELKA VEDE ŽÁKY A VYTVÁŘÍ TAKOVÉ PODMÍNKY, ABY (SE) ŽÁCI:

### KOMPETENCE K UČENÍ

- učili s chutí
- započatou práci dokončovali
- kriticky hodnotili své výkony
- učili nejen spontánně, ale také vědomě
- si kladli otázky a hledali na ně odpovědi
- si všímali souvislostí mezi jevy
- získávali vědomosti z různých zdrojů
- zkušenosti uplatňovali v praktickém životě.

### KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- si všímali dění i problémů kolem sebe
- se učili pochopit problém
- přemýšleli o nesrovnalostech a jejich příčinách
- hledali různé způsoby řešení
- ověřovali prakticky správné řešení problémů
- chápali, že vyhýbání se problémům nevede k cíli
- rozlišovali správná a chybná řešení
- přizpůsobovali se změnám
- obhajovali svá rozhodnutí
- uvědomovali si zodpovědnost za svá rozhodnutí.

### KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- ovládali řeč i mimoslovní komunikaci
- vyjadřovali vlastní názor
- komunikovali bez ostychu s vrstevníky i s dospělými
- promlouvali na veřejnosti
- řešili konflikty
- vyjadřovali své kladné pocity ve vztahu k sobě i k okolnímu prostředí řečí, gestem i dalšími prostředky
- naslouchali druhým
- komunikuje kultivovaně.

### SOCIÁLNÍ A INTERPERSONÁLNÍ KOMPETENCE

- plánovali, organizovali, řídili a hodnotili
- odhadovali rizika svých nápadů, samostatně rozhodovali o svých činnostech, uvědomovali si, že za ně zodpovídají a nesou za ně důsledky
- projevovali citlivost a ohleduplnost
- rozpoznávali vhodné a nevhodné chování
- podíleli se na vytváření příjemné atmosféry v týmu
- ve skupině spolupracovali, dokázali se prosadit i podřídit, přijmout kompromis
- respektovali dohodnutá pravidla
- byli tolerantní k odlišnostem mezi lidmi
- byli solidární

- vytvářeli si pozitivní představu o sobě samém
- ovládali a řídili své jednání tak, aby dosáhli pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

### OBČANSKÉ KOMPETENCE

- si uvědomili svá práva i práva druhých
- vnímali nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovedli se bránit
- dbali na osobní zdraví své i druhých
- zvládali běžné praktické činnosti – nakupování, cestování hromadnou dopravou, návštěvu lékaře, pošty apod.

### KOMPETENCE K TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU

- účelně trávili svůj volný čas
- si vybírali činnosti podle svého zájmu a dispozic
- aktivním trávením volného času kompenzovali stresové a zátěžové situace
- odmítali nevhodné nabídky pro trávení volného času.

## **8. OBSAHY A FORMY ČINNOSTI VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ**

Pravidelná činnost představuje zejména organizované aktivity zájmové nebo tělovýchovné, střídané s časem odpočinku a v případě zájmu s přípravou na vyučování (včetně relaxačního plavání organizovaného jedenkrát týdně).

Příležitostné akce, např. besídky, oslavy, výlety atd. mohou být někdy určeny i rodičům a širší veřejnosti.

Spontánní aktivity zahrnují každodenní individuální činnosti po obědě, při pobytu venku, v období před odchodem z družiny apod.

Řízené a spontánní činnosti na sebe přirozeně navazují.

### Základní principy práce v naší školní družině:

#### **HRA A ZÁŽITEK**

Hra přináší kladné emoce, navozuje nové zážitky a využívá prvky zážitkové pedagogiky. Svět her nabízí celé spektrum nejrozličnějších modelových situací, hra je víc než zábava, je prostředkem relaxace, rekreace a zdrojem radosti. Nabízí množství cenných zpětných vazeb, žák lépe poznává vlastní osobnost i své místo ve skupině. Výchovná práce ve školní družině má svá specifika a liší se od organizace vzdělávání ve škole.

#### V naší školní družině vycházíme z požadavků pedagogiky volného času

1. požadavek dobrovolnosti (na základě vzbuzeného zájmu)
2. požadavek zajímavosti a zájmovosti
3. požadavek aktivity (volíme tak, aby v nich mohli být přiměřeně úspěšní všichni)
4. požadavek citlivosti a citovosti (všechny činnosti musí přinášet žákům kladné emoce, a to nejen z aktivity samotné či z následné pochvaly, ale i z objevování nového nebo překonání překážky)
5. požadavek prostoru k seberealizaci.

## **9. ČASOVÝ PLÁN (ORGANIZACE ŠKOLNÍ DRUŽINY)**

Školní družina uskutečňuje vzdělávání v průběhu školních let 1. stupně základní školy, dle stanovených kritérií. Naše ŠD je v provozu každý den školy od 12:00 do 17:00 hodin (v čase od 11:40 – 12:00 hod. dochází k předání dětí mezi třídní učitelkou a vychovatelkou družiny, která zodpovídá za děti od doby, kdy jsou děti již po obědě).

### DENNÍ REŽIM:

- a) **Odpočinkové činnosti** – chápeme je nejen ve smyslu klidových činností, ale i jako aktivní odpočinek, tedy činnosti rekreační.

Klidové odpočinkové činnosti – vycházejí z toho, že si každý žák volí aktivity podle svého přání a individuální potřeby, do denního režimu se zařazují nejčastěji po obědě. Dbáme na to, aby činnosti při odpočinku byly opravdu klidné a probíhaly v příjemném, bezkonfliktním prostředí. Jedná se např. o poslech, prohlížení, četbu pohádek a příběhů apod., o povídání, rozhovory, stolní a společenské hry, výtvarné činnosti, skládání puzzle, stolní hry, apod.

Prostor školní družiny je členěn na hernu, kde je podlaha pokryta kobercem a místnost k praktickým činnostem. Žáci ve školní družině mohou odpočívat i v leže, mohou hrát klidné námětové nebo stolní hry, kreslit si, prohlížet knihy, časopisy, obrázky, číst si, modelovat, hrát si se stavebnicemi apod.

Rekreační činnosti – v naší ŠD je významnou součástí činností dětí jejich rekreace.

Rekreační činnosti musí být vydatné, jsou zvláště účinné, zařadí-li se při středním stupni únavy. Při příliš velké únavě jsou bez účinku nebo mají dokonce účinek negativní. Proto je dětem nabízíme až po činnostech odpočinkových. Rekreační činnosti slouží k odreagování žáků, k odstranění únavy z vyučování. Vhodnými formami rekreace jsou zejména pohybové hry, hry s míči, motivované cvičení na relaxačních míčích, hry v přírodě, hudebně pohybové aktivity, soutěživé hry, hry s hudbou apod. Nejlepší formou jsou spontánní hry, proto děti musí mít možnost výběru.

**b) Zájmové činnosti** – rozvíjejí osobnost žáka, umožňují seberealizaci i další rozvoj motorických schopností. Mohou být zařazeny jako kolektivní nebo individuální činnost.

Jedná se o:

1. pracovní činnosti – práce s přírodním materiálem, textilem, papírem, atd.
2. výtvarné činnosti – kresba, malování, koláže, omalovánky atd.
3. přírodovědné činnosti – pozorování změn v přírodě, poznávání přírody, ochrana životního prostředí
4. hudební činnosti – poslech hudby a její reprodukce, zpěv, hudebně pohybové hry, hry na tělo apod.
5. sportovní činnosti – relaxační plavání, sportovní a pohybové hry apod.
6. sociální činnosti – zážitkové hry na rodinu, na školu (výměna rolí), na konflikt apod.

**c) Příprava na vyučování** - zahrnuje okruh činností související s plněním školních povinností.

Vzhledem k souladu s křivkou výkonnosti žáků mají u nás pouze formu zábavného procvičování učiva prostřednictvím didaktických her (včetně řešení problémů), ověřování a upevňování školních poznatků v praxi při vycházkách a dalších činnostech. Např. motivované hry pro rozvoj řeči, symbolické hry, hry na procvičování sluchové a zrakové paměti, hry pro sluchové rozlišování a zvukové projevy, pro sluchové vnímání, verbální dovednosti, apod.

## 9.1. EVALUAČNÍ PLÁN

**Vnitřní evaluace** a hodnocení probíhá na úrovni družiny, sledujeme individuální rozvoj žáků, jejich individuální pokroky ve výchovně vzdělávacím procesu.

Hodnocení tematického celku provádíme po jeho skončení nebo v průběhu. Podle získaných výsledků můžeme dál plánovat, upravovat, doplňovat, obměňovat. Postup pro další období či úpravy ŠVP projednávají i pravidelná metodická sdružení.

Hodnocení směrem k žákům provádíme průběžně - hodnotíme individuální výsledky žáků, jejich pokroky, úspěchy, nezdary, individuální hodnocení má zvláštní význam i pro sebehodnocení žáka.

Výchovnou práci v družině hodnotí i vedení školy, které zjišťuje svými vlastními prostředky (pozorování, hospitace, kontroly dokumentů), jak jsou naplňovány vytčené cíle a jak družina plní své poslání.

**Vnější evaluaci** je zpětná vazba ze získaných informací od rodičů, samotných žáků, zřizovatele a České školní inspekce.

## 10. MATERIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ PODMÍNKY

Naše školní družina má své vlastní prostory členěné na hernu, v níž je podlaha pokryta zčásti kobercem, místnost je vybavena novým dětským nábytkem a moderním nábytkem na ukládání pomůcek, druhá část slouží k praktickým činnostem, je vybavena stolky a novým nábytkem k ukládání pomůcek. Děti navštěvující školní družinu mohou s paní vychovatelkou navštěvovat všechny odborné učebny školy včetně zahrady.

Školní družina má **5 oddělení**, provoz zajišťuje 5 vychovatelů.

## 11. BEZPEČNOST DĚTÍ VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

- děti jsou do školní družiny zařazovány na základě zápisného lístku, který vyplní zákonný zástupce dítěte,
- zákonní zástupci musí v zápisném lístku čas, kdy žáci odcházejí domů a zda jdou sami nebo v doprovodu jiné osoby,
- na zápisném lístku také musí být vypsány osoby, které jsou oprávněny dítě z družiny vyzvednout,
- vychovatelka osobně předává děti oprávněným osobám,
- pokud si zákonní zástupci přejí, aby dítě odešlo samo ze školní družiny v jiný čas, než je uveden v zápisném lístku, musí o změnu písemně požádat vychovatelku **na určeném formuláři**,
- děti jsou pod stálým dohledem vychovatelky,
- na začátku školního roku vychovatelka seznamuje děti s bezpečnostními předpisy a ochranou zdraví ve ŠD,
- ve ŠD se žáci řídí Školním řádem a Řádem školní družiny.

## 12. OBSAH VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU ŠKOLNÍ DRUŽINY

**Název vzdělávacího programu: „Svět plný barev“**

Vzdělávací program školní družiny je rozdělen do 10 bloků. Každý výchovný blok je inspirován jednou z barev a trvá jeden měsíc. Každý blok je vždy věnován konkrétnímu vzdělávacímu tématu a aktivitám vedoucím k všestrannému rozvoji dětí.

### **Měsíc 1 Barva modrá**

Vzdělávací téma: Poznávám svou školu, své spolužáky a okolí školy

Obsah:

- Seznámení dětí s vychovateli školní družiny a ostatními spolužáky a to nejen z vlastní třídy;
- Dobrá orientace v prostorách školy a jejím blízkém okolí;
- Malujeme mapu okolí, stopujeme a hledáme poklady;
- Stanovení a výroba družinových pravidel a režimu dne v družině;
- Výzdoba družiny a družinové nástěnky;

### **Měsíc 2 Barva červená**

Vzdělávací téma: Bezpečnost ve škole a na vycházkách

Obsah:

- Základy pravidel silničního provozu;
- Vyzkoušíme si základy první pomoci;
- Umíme zavolat správně o pomoc;
- Jaké je to být nemocný, a jak můžeme pomoci;

### **Měsíc 3 Barva oranžová**

Vzdělávací téma: Komunikujeme různými způsoby

Obsah:

- Komunikační hry;
- Podpora vyjadřování a vyprávění u dětí;
- Hraní scének a pohádek;
- Dorozumění se beze slov;
- Komunikace ve tmě;
- Podzimní tvoření – „Dýňování“;

#### **Měsíc 4** Barva bílá

Vzdělávací téma: Všichni si vzájemně pomáháme

Obsah:

- Příprava na advent – Vánoční dílny;
- Jak mohou děti pomáhat ostatním;
- Co nám dělá radost;
- Aktivní projekt pomoci dle výběru dětí;

#### **Měsíc 5** Barva fialová

Vzdělávací téma: Měsíc plný her

Obsah:

- Ctíme pravidla a umíme prohrávat;
- Poznáváme nové deskové hry a jejich pravidla;
- Vyročíme vlastní deskovou hru;

#### **Měsíc 6** Barva hnědá

Vzdělávací téma: Pracujeme v týmu a učíme se spolupráci

Obsah:

- Pracujeme v různých týmech;
- Vyrábíme týmové projekty;
- Hledáme kdo je pro nás ve škole důležitý;

#### **Měsíc 7** Barva růžová

Vzdělávací téma: Měsíc s pohádkou a knihou

Obsah:

- Naše rodina čte mým spolužákům (čtenářský projekt);
- Malujeme pohádkové bytosti;
- Vyrábíme loutky a vlastní knihu;

#### **Měsíc 8** Barva zelená

Vzdělávací téma: Poznáváme přírodu a zvířata

Obsah:

- Jak bydlí zvířata, kde jsou zvířata doma;
- Jak se mění příroda v průběhu roku;
- Vyročíme herbář rostlin;
- Poznáváme druhy stromů;
- Staráme se o školní zahradu;

#### **Měsíc 9** Barva žlutá

Vzdělávací téma: Zapojíme všechny smysly

Obsah:

- Poznáme různé chutě a vůně;
- Hledáme a poznáváme podle sluchu;
- Představíme oblíbená jídla;
- Vyročíme zdravé svačiny;
- Zamyslíme se, jak voní škola a její okolí;

## **Měsíc 10**      **Barva tyrkysová**

Vzdělávací téma: Měsíc sportu a pohybu

Obsah:

- Poznáváme a vyzkoušíme si různé druhy sportu;
- Školní sportovní olympiáda;
- Připomeneme si pravidla fair-play;
- Otůžujeme se a zlepšujeme svou fyzickou zdatnost;

Příloha: Řád třídy školní družiny

### **Řád třídy školní družiny**

#### **PROVOZNÍ DOBA ŠKOLNÍ DRUŽINY: 7:00 – 7:40 a 12:00 – 17:00 hod.**

- 1) Do školní družiny je povolen vstup ve vhodné obuvi, která by neměla mít černou podrážku, zároveň doporučujeme i vhodný oděv dětí na volnočasové aktivity a náhradní oblečení na venkovní aktivity.
- 2) Zařízení školní družiny se udržuje v pořádku a čistotě, zachází se s ním šetrně, podle pokynů vychovatele. Zjištěné závady se hlásí ihned vychovateli.
- 3) Do skříňky s pomůckami mají přístup pouze určení žáci na pokyn vychovatele. Ostatním žákům, není vstup povolen.
- 4) Při odchodu ze školní družiny se uklízejí použité pomůcky na určené místo. Vychovatel provádí kontrolu uklizených pomůcek.
- 5) Ze školní družiny odcházejí žáci ukázněně, vychovatel odchází jako poslední – třída čeká na vychovatele.
- 6) Žák bez vědomí vychovatele neopouští školní družinu.
- 7) Místnost školní družiny vychovatel při odchodu vždy zkontroluje, zda je vše uklizené a na svém místě.
- 8) Ve třídě školní družiny je zakázáno hraní kopané, vybíjené, apod. sportů.
- 9) Ve třídě školní družiny je zakázáno používání mobilních zařízení (mobilní telefony, tablety).**
- 10) Každé zranění je nutno neprodleně hlásit vychovateli, který zajistí ošetření.
- 11) Během pobytu ve školní družině je vychovatel trvale přítomen.

Aktualizace ze dne: 15. 8. 2016, 27. 10. 2016, 30. 8. 2022.

Podpis vedoucí školní družiny: Marie Maximová

Podpis ředitelky a razítko školy: Mgr. Jana Hirková

Účinnost od: 1. 9. 2022

**Tento školní vzdělávací program, včetně všech jeho příloh a aktualizací, byl schválen pedagogickou a školskou radou dne: 31. 8. 2016, 1. 11. 2016, 26. 8. 2022.**